

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUCI
KATEDRA SLAVISTIKY**

**MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ GARÁŽ
V MOSKVĚ**

**THE MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
GARAGE IN MOSCOW**

VYPRACOVALA: Petra Lysoňková
VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Jekatěrina Mikešová, Ph.D.

2019

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny

V Olomouci, dne 18.3.2019

Petra Lysoňková

Poděkování:

Děkuji Mgr. Jekatěrině Mikešové, Ph.D. za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní mé bakalářské práce poskytla. Také děkuji své rodině, která mě podporovala během studia a psaní této práce.

---

podpis

Obsah

ÚVOD	5
1 DEFINICE POJMŮ MUZEUM A GALERIE	6
1.1 MUZEUM.....	6
1.1.1 MEZINÁRODNÍ A NÁRODNÍ MUZEJNÍ INSTITUCE.....	7
1.2 CHARAKTERISTIKA MUZEJNICTVÍ A MUZEOLOGIE.....	8
1.3 KURÁTORSTVÍ.....	8
1.4 FUNKCE MUZEA.....	9
1.5 GALERIE- MUZEUM UMĚNÍ.....	12
1.6 HISTORIE MUZEÍ A GALERIÍ.....	12
1.7 SVĚTOVÁ MUZEA.....	15
1.7.1 VÝZNAMNÁ MUZEA V RUSKU.....	18
2 MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ GARÁŽ	19
2.1 ARCHITEKTURA MUZEA	20
2.2 VÝZNAMNÉ OSOBY V DĚJINÁCH MUZEA.....	21
2.2.1 DARJA ŽUKOVOVÁ	21
2.2.2 ROMAN ABRAMOVIČ.....	22
2.2.3 ANTON BELOV	22
2.2.4 KATE FOWLEOVÁ.....	22
2.3 HISTORIE A VZNIK MUZEA	23
3 SBÍRKY MUZEA	24
3.1 SBÍRKA ARCHIVŮ- GARAGE ARCHIVE COLLECTION	24
3.2 INDIVIDUÁLNÍ SBÍRKY	24
4 FUNKCE MUZEA	28
5 UMĚLCI, KTERÍ VYSTAVOVALI V GARÁŽI	32
ZÁVĚR	35
РЕЗЮМЕ	37
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	43
PŘÍLOHY	45
SEZNAM PŘÍLOH	50
ANOTACE	51

ÚVOD

Tato bakalářská práce je věnována tématu Muzeum moderního umění Garáž v Moskvě. Jedním z důvodů, proč jsem si tuto práci vybrala, je skutečnost, že zmíněná instituce nám toho může mnoho nabídnout. Mnoho lidí v České republice o ní téměř neví, a tudíž ji nezařadí do svých turistických cílů při návštěvě Moskvy. Toto mohu potvrdit z vlastní zkušenosti.

Garáž není jen běžné muzeum, na které jsme zvyklí. Snaží se předejít svou dobu, být v různých aspektech originální, podporovat mladé umělce a zvýraznit úlohu umění v moderní společnosti.

V této bakalářské diplomové práci se budu snažit postupovat vždy od obecného ke konkrétnímu. Cílem je vymezit rozdíly mezi pojmy muzeum a galerie, představit Muzeum moderního umění Garáž a v neposlední řadě také analyzovat, zda splňuje všechny funkce, které by muzeum mělo mít, nebo popřípadě hledat nové funkce, kterými se odlišuje od ostatních. Chci rovněž seznámit čtenáře s obecnými pojmy, které jsou úzce spjaty s muzejnictvím, s historií muzeí a galerií a představit jim nejznámější muzea světa.

V první kapitole budou tedy objasněny pojmy muzeum a galerie. Zaměřím se na rozdíly mezi nimi a zmíním mezinárodní a národní muzejní instituce. Vysvětlím pojmy muzejnictví a muzeologie, představím práci kurátora a nastíním, jaké jsou úkoly jeho práce. Jsou zde také specifikovány funkce, které má všeobecně muzeum mít. V závěru se budu zabývat vývojem muzeí a galerií a zmíním se o nejvýznamnějších z nich.

Ve druhé kapitole bude představeno Muzeum moderního umění Garáž v Moskvě. V úvodu uvedu základní informace, poté se budu dopodrobna zabývat architekturou. Následně se přesunu k významným osobnostem, které stojí za vznikem a chodem muzea. Dále bude následovat podkapitola s jeho historií.

Následující kapitola popisuje sbírky, které muzeum vlastní,

Čtvrtá kapitola je jednou z nejdůležitějších částí celé práce. Základní funkce, které jsou specifikovány v kapitole č.1, budou přiřazovány k programům, které samotná Garáž nabízí, a také jsou zde programy, které jsou pro Garáž typické a dotváří jeho přidanou hodnotu a dělají ho v určitých ohledech originálním.

Poslední stránky práce jsou věnovány celosvětovým umělcům, kteří svá díla vystavovali v Garáži.

1 DEFINICE POJMŮ MUZEUM A GALERIE

Ačkoli se nám pojem muzeum a galerie může zdát téměř stejný a při návštěvě obou institucí se setkáváme s uměním, existují různá odlišení a specifika, kterými se od sebe vzájemně liší.

1.1 MUZEUM

„Museum jest vlastně sídlo těch Mus. Odtud pak slují tak silně a sály v nichž chovají se sbírky věcí vědeckých a uměleckých. Obrovskému dílu podrobuje se muzejník, práce jest nesmírná, nebezpečností pochybení velké, pokušení nemalé, odpočinutí žádné a vděk malý.“¹

Slovo muzeum pochází z řeckého slova mouseion, čímž se rozumí chrám Múz v Alexandrii.

Dle definice Mezinárodní rady umění je muzeum:

„stálá nevýdělečná instituce ve službách společnosti a jejího rozvoje, otevřená veřejnosti, která získává, uchovává, zprostředkovává a vystavuje hmotné i nehmotné doklady o člověku a jeho prostředí za účelem studia, výchovy, vzdělávání a potěšení.“²

Výše uvedená definice ale není zcela úplná. ICOM totiž chápe muzeum daleko širěji, než je pojem muzeum tradičně vnímán a zahrnuje i tato zařízení³

- přírodní, archeologické a etnografické památky a lokality, historické památky a místa muzejní povahy, které shromažďují, uchovávají a zprostředkují materiální doklady o člověku a jeho prostředí,
- instituce, které uchovávají a vystavují živé exempláře rostlin a zvířat, jako jsou botanické a zoologické zahrady, akvária a vivária,
- střediska vědy a techniky a planetária,
- neziskové galerie umění, restaurátorské ústavy a výstavní síně, které jsou stálou součástí knihoven a archivů,
- přírodní rezervace

---

¹ ŽALMAN, Jiří., kol. *Příručka muzejníková I. Tvorba, evidence, inventarizace a bezpečnost sbírek v muzeích a galeriích*. Praha: Asociace muzeí a galerií, 2010.str.25. 978-80-86611-41-9.

² *Profesní kodex muzeí ICOM* (inovovaná verze). [online] 1987 [cit. 14. 11. 2010]. Dostupné z <http://cz-icom.cz/doc0008.html>

³ *Profesní kodex muzeí ICOM* (inovovaná verze). [online] 1987 [cit. 14. 11. 2010]. Dostupné z <http://cz-icom.cz/doc0008.html>

- mezinárodní, národní a regionální či lokální muzejní organizace, ministerstva, jejich sekce nebo veřejné agentury řídící muzea v duchu definice uvedené v tomto článku
- neziskové instituce nebo organizace zabývající se restaurováním, vědeckovýzkumnou činností, výchovně-vzdělávací činností, vzděláváním pracovníků, dokumentací a jinou činností vztahující se k muzeím a muzeologii
- kulturní střediska a jiné organizační jednotky, které se věnují péči o hmotné a nehmotné zdroje kulturního dědictví, jejich uchováním a správou (živé dědictví a digitální tvůrčí činnost)

Některá muzea také disponují archeologickými pracovišti, která provádí výzkumy. Výsledky jsou poté prezentovány formou krátké výstavy, nebo stálé expozice. Výstavy v muzeích jsou většinou rozděleny do dvou rovin:

- 1) dlouhodobé vystavování sbírek představuje expozice
- 2) krátkodobé vystavování je většinou tematické a jedná se o příležitostnou výstavu.

Obě základní formy mají své principy a specifčnosti, které je potřeba při plánování výstav dodržovat.

V současné době je funkce muzea zaměřována spíše edukativně a tím se snaží o větší atraktivitu pro veřejnost.

1.1.1 MEZINÁRODNÍ A NÁRODNÍ MUZEJNÍ INSTITUCE

ICOM- International Council of Museums

Zkratka ICOM, neboli International Council of Museums, je mezinárodní nevládní organizace. Své sídlo má v Paříži a byla založena v roce 1946. Hlavním úkolem organizace je sdružování pracovníků muzeí s cílem přispívat k jejich dalšímu profesnímu rozvoji. Součástí jeho poslání je také boj proti kupčení s kradenými uměleckými předměty. Tato nevládní organizace zastupuje všechny druhy muzeí. Podle statistik ICOM k roku 2013 sdružovala kolem 30 000 členů z 20 000 muzeí. Působí ve 137 státech.

AMG ČR- Asociace muzeí a galerií České republiky

Tato asociace patří k nejvýznamnějším nevládním neziskovým profesním sdružením, které působí v České republice. Jedná se o dobrovolné, nepolitické sdružení

muzeí, galerií a popřípadě také jiných fyzických a právnických osob, které působí v muzejnictví. Je reprezentantem muzeí a galerií v celé České republice, podporuje jejich rozvoj a vytváří příslušnou legislativu s nimi spojenou.

1.2 CHARAKTERISTIKA MUZEJNICTVÍ A MUZEOLOGIE

„**Muzejnictví** představuje samostatný obor v oblasti kulturního dědictví, který pracuje s mobilními hmotnými doklady k vývoji přírody a společnosti, a tedy součást kultury v sektoru ochrany hodnot, který spolu s tvorbou nových hodnot tvoří základy kultury a současně předpoklad pro uplatnění kulturních hodnot jako prostředků výchovně vzdělávacího působení na veřejnost.“⁴

Orgánem, který je zodpovědný za fungování a činnost muzeí je Ministerstvo kultury České republiky. Zprostředkovává mimo jiné styk s organizací UNESCO i muzejní radou ICOM. Muzejnictví realizuje své cíle prostřednictvím muzeí, galerií a památníků, které fungují jako specializovaná zařízení v různých rovinách- ústřední, krajské, okresní nebo místní.

„**Muzeologie** je teorie oboru muzejnictví, která na základě studia a vývoje muzejnictví a muzejního myšlení, současné praxe i organizace, řízení oboru a výchovy kádrů a s využitím poznatků z teorií příbuzných oborů i z pomocných disciplín usoustavňuje jednotlivé poznatky a formuje cíle, metody a prostředky práce v oboru muzejnictví.“⁵

1.3 KURÁTORSTVÍ

„Kurátor současného umění je ten, kdo se ideově a organizačně podílí na vzniku výstav a jiných uměleckých projektů a aktivit, vybírá umělce a umělecká díla, připravuje texty a tlumočí záměr umělců i svůj odborné i laické veřejnosti.“⁶

Slovo kurátor má původ v latinském slově „*curare*“, což znamená starat se. V minulosti se však lidé starající se o sbírky takto nenazývali. Tato profese například před padesáti lety vůbec neexistovala, ale v dnešní době se řadí mezi nejfrekventovanější

---

⁴BENEŠ, PhDr. Josef CSc. *Kulturně výchovná činnost muzeí, 1. díl část textová*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981. str. 17. ISBN 807568/1.

⁵BENEŠ, PhDr. Josef CSc. *Kulturně výchovná činnost muzeí, 1. díl část textová*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981. str. 17. ISBN 807568/1.

⁶KORECKÝ, David (ed.). *Médium kurátor. Role kurátora v současném českém umění*. Praha: FRA, 2009. str. 8. 978-80-8660-351-3.

pojmy v uměleckém provozu.⁷ Kurátorství vznikalo postupně ze správců, kteří se starali o aristokratické sbírky. S postupem času, jak vznikalo více a více muzejních institucí, narůstal počet diváků, kteří měli přístup k uměleckým sbírkám. S tímto se také změnila pozice a funkce tehdejších správců sbírek. Více se věnovali návštěvníkům a zaměřovali se na rozšíření jejich znalostí. S postupným vývojem muzejnictví vznikaly také nové odborné profese.

- Architekt výstavy-odpovídá za architektonické řešení stálých expozic i krátkodobých výstav. Dotváří celkovou atmosféru výstavy, kterou dosahuje maximálně vhodným uspořádáním expozic, umístěním předmětů, nasvícením obrazů atd...
- Muzejní pedagog-člověk, který se stará o edukační stránku muzea. Vymýšlí doprovodné programy, organizuje volnočasové aktivity pořádané pod hlavičkou muzea.
- Registr sbírek, dokumentátor-odpovědná osoba za provoz sbírek patřící muzeu. Dokumentuje exponáty, které jsou vystavovány, nebo jsou v depozitářích, nebo zapůjčeny mimo budovu muzea.

U menších institucí většinou právě kurátor nese zodpovědnost za získávání nových předmětů do sbírky a také o ně pečuje.⁸

1.4 FUNKCE MUZEA

Každé muzeum má šest základních funkcí. Jako první je funkce **dokumentační**, kdy cílem muzea je vytváření sbírek, které dále prezentuje svým návštěvníkům.

Následuje funkce **ochranná**, tzn., že každé muzeum se snaží chránit své sbírky a provádí různá odborná opatření z hlediska správy a konzervačního režimu. Cílem je vytvořit ideální prostředí pro sbírkové předměty a zamezit nežádoucím vlivům, které by vystavované věci mohly poškodit či znehodnotit.

Dokumentační funkce se prolíná s funkcí **výzkumnou**, jsou na sobě závislé. Výzkumnou funkcí se rozumí studium sbírek jako pramenů poznání a publikace výsledků.

---

⁷ KORECKÝ, David (ed.). *Médium kurátor. Role kurátora v současném českém umění*. Praha: FRA, 2009. str. 10. 978-80-8660-351-3.

⁸ PACHMANOVÁ, Martina. KDO JE KURÁTOR/KA?. A2 [online]. 2007 [cit. 2007-9-26]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2007/39/kdo-je-to-kuratorka>

Dále se zaměřím na funkci **edukační**. Po rozšíření a prodloužení otevírací doby muzeí se počet návštěvníků zvýšil. Muzea tak mohly začít navštěvovat všechny vrstvy obyvatelstva. Se zvyšujícím se počtem návštěvníků docházelo k tomu, že vzdělanější vrstvy obyvatelstva byly rušeny vrstvami méně vzdělanějšími, což vedlo k zavedení určitých norem a pravidel chování pro návštěvníky muzea.⁹ V pravidlech byl například zaveden poklid, který měl právě zajistit to, aby návštěvník měl v muzeu klid a bylo mu tedy umožněno správně dílo pochopit, ponořit se do něj. Postupem času byly vyčleněny všechny potencionální rušící zdroje, které by mohly rušit nebo odvádět pozornost návštěvníka od expozicí. Ve dvacátém století vznikl koncept ideálního výstavního prostoru-bílá krychle.

Během devatenáctého století byla edukační forma muzea nejvíce vlivnou funkcí. Prostřednictvím muzea se veřejnosti a všem vrstvám obyvatelstva dostávaly do podvědomí obecné informace o správném a slušném chování.

V dnešní době se edukační funkce muzea trochu pozměnila. Protože už není potřeba návštěvníky učit správnému chování, byla tedy tato funkce muzea transformována do podoby získávání určitých informací a obohacování našich poznatků. Obvykle je tato funkce uskutečňována v knihovnách nebo badatelkách, které fungují při muzeu.

---

⁹Kesner cituje z vyjádření tehdejšího ředitele Metropolitan Museum: „... nesetkáte se již s lidmi, kteří smrkají do ruky, se psy na vodítku či v košíku, s jedinci, kteří [...] žvýkají a plivou tabák na podlahu galerií. [...] Nesetkáme se s pískáním, zpěvem a hlasitým pokřikováním.“ – KESNER, Ladislav. Muzeum umění v digitální době. Op. cit., s. 64.

Předposlední je funkce **reprezentativní**. V dnešní době jsou muzea už plně dostupná veřejnosti, což dříve neplatilo. Do muzea měla přístup jenom vyšší vrstva obyvatel-elita. I umělecké sbírky měly jinou funkci než nyní, sloužily k prezentaci panovníka nebo aristokrata a byly jeho majetkem. Jimi demonstroval svou moc a prosazoval svou pozici u dvořanů a poddaných. Sbírký také zajišťovaly určitou nadřazenost. Ten, kdo sbírku viděl byl poctěn a mohl se tedy považovat za společensky nadřazeného. Pro neurozené vrstvy byly budovány sochy, které byly stavěny ve veřejných prostorách.

Nyní, jak už bylo zmíněno na začátku kapitoly, jsou muzea dostupná široké veřejnosti, tím se reprezentativní účinek muzea rozšířil.

Poslední je funkce **muzea jako veřejná instituce**. S demokratizací společnosti dospělo muzeum do podoby, v jaké ji známe dnes. Prvním pokusem o vytvoření moderního veřejného muzea bylo zpřístupnění určité části královských sbírek návštěvníkům ve vídeňském Belvederu v roce 1776. Kesner¹⁰ ale poznamenává, že i přes postupnou demokratizaci a zpřístupnění muzea široké vrstvě obyvatelstva, se nejedná o výraz nějakého kulturního zájmu nebo o naplnění určité estetické potřeby. Návštěva muzea dříve znamenala nějakou ceremoniální příležitost, kdy vyžadovala určitý dress-code a účastník, který byl do muzea pozván, se považoval za hosta, který byl ohlašován a uváděn do výstavních prostor.

V současnosti je situace jiná. Muzea sice mají svou otevírací dobu, ale můžeme je prakticky navštívit kdykoli se nám zachce, nepotřebujeme žádnou pozvánku a žádný předeepsaný oděv zde není.

---

¹⁰ KESNER, Ladislav. *Muzeum umění v digitální době*, Praha: Argo, 2000. str. 24. 80-7203-252-6

1.5 GALERIE- MUZEUM UMĚNÍ

Galerii můžeme také označit jako muzeum umění. Specializuje se na výtvarné umění a od muzea se liší především tím, že z prodeje obrazů vydělává peníze, které využívá na pokrytí nákladů provozu a přináší zisk majiteli i vystavujícím umělcům. Umělci, kteří mají své dílo v galerii vystaveno, dostanou zapláceno až tehdy, kdy je jejich dílo koupeno a galerie si vezme určité procento z celkové ceny. Ve většině případů má každá galerie určité zaměření. Sjednocuje různé umělce, jimž je příbuzná například stejná technika nebo styl tvorby. Jednotlivé výstavy propaguje pomocí tiskových reklam nebo informacemi v médiích.

1.6 HISTORIE MUZEÍ A GALERIÍ

Jak jsem zmínila na začátku, slovo muzeum vzniklo z řeckého mouseion, čímž se rozumí chrám Múz v Alexandrii. Původně tento chrám sloužil k uskutečňování básnických a hudebních přednesů, probíhaly zde filozofické diskuze a obvykle byla součástí chrámu i velká knihovna. Múzy byly pokládány za bohyně, které umělcům dodávaly inspiraci při zpěvu, tanci nebo skládání básní.

Muzeum v dnešní době spíše odpovídá renesančnímu paláci jako celku, kde dříve sídlily různé spolky z řad šlechty a duchovenstva. Postupem času se lidé snažili navazovat na antický odkaz akademií, a díky tomuto se objevil zájem o sběratelství a budování sbírek.

„Počátky muzeí sahají do roku 1506, kdy se v jedné vinici v Římě našlo antické sousoší. Tehdejší papež Julius II. pověřil svého dvorního architekta Giuliana de Sangalla a ještě dalšího umělce, který pracoval v jeho službách a jímž nebyl nikdo menší než Michelangelo, aby posoudili, jakou má nálezhodnotu. Ti velmi rychle rozpoznali, že před sebou mají opravdový skvost starověkého sochařství, znázorňující Láokonta a jeho syny (což byly postavy z řecké mytologie).“¹¹

Papež toto sousoší odkoupil, nechal jej zrestaurovat a poté jej vystavil ve Vatikánu.

Postupem času začalo vznikat více a více muzeí a galerií po celém světě.

Fenomén sběratelství má kořeny v manýristickém a barokním sběratelství stavovské společnosti. Manýristické a renesanční sbírky, které se zaměřují především na umělecké hodnoty sbíraných děl se začínají vyhranovat na přelomu 15. a 16. století.

---

¹¹ CHROBÁK, Ondřej (a kol.). *Jak se dělá galerie*. Brno: Moravská galerie v Brně, 2016. str. 11. 978-80-7027-303-6.

V tomto období právě nastává výrazný zlom ve sběratelské praxi. Začínají se zdůrazňovat především materiální a sakrální hodnoty děl, která jsou sbírána.

„Koncem 16. století přenesl císař Rudolf II. své sídlo do Prahy. Za jeho panování se sem sjížděli alchymisté, astrologové, vynálezci, vědci a umělci z celé Evropy.“¹²

Za vlády Rudolfa II. vznikla na Hradě velká sbírka. V té době se budování sbírek těšilo velké zálibě. Lidé, kteří měli zájem do této sbírky nahlédnout, vozili různé dary, díky kterým se rozšiřovala. Její velikost není zásluhou pouze darů, ale hlavně díky práci umělců, kteří pobývali na pražském císařském dvoře.

Se vznikem baroka se začali objevovat sběratelé, kteří výtvarnému umění rozuměli. Kunstkomory postupně ustupovaly obrazárnám, nad kterými měli dohled správci, kteří plnili úlohu stejnou, jako v dnešní době kurátoři. Při rozmisťování obrazů se řídili strategií, že významnějším obrazům náleží lepší místo než obrazům méně významným. V tehdejší době se také dbalo na ochranu děl, která jsou vystavována. Mnohdy byly obrazy zakryty závěsem, aby nebyly poškozeny vlivem vlhkosti, prachu nebo slunce. Právě v období baroka byly položeny základy budoucích muzeí a galerií. Mezi nejznámější české muzeology všech dob patří: Jiří Nespurný, Jiří Špét, Josef Beneš a Zbyněk Zbyslav Stránský.

Začátkem 20. století se začíná rozšiřovat edukační funkce muzea a sběratelství. Muzea se snaží přilákat různé návštěvnické skupiny, mezi kterými jsou například rodiny nebo školy. Vytváří různé doprovodné programy pro všechny skupiny lidí. V současné době už je zcela normální, že si můžete prostřednictvím virtuální prohlídky prohlédnout muzeum. Věc, která byla v 19. století naprosto nemyslitelná.

V roce 1753 bylo otevřeno Britské muzeum v Londýně, dodnes je pokládáno za jedno z největších a nejzajímavějších muzeí vůbec. Mezi další významná muzea patří Louvre v Paříži, jehož počátky sahají do roku 1793. Dodnes patří mezi jedno z nejvíce navštěvovaných na celém světě. Symbolem tohoto muzea je Mona Lisa Leonarda da Vinciho a skleněná pyramida amerického architekta Minga Peie.

V České republice je většina významných muzeí soustředěna do Prahy. K návštěvnickky nejvyhledávanějším patří Národní muzeum na Václavském náměstí a Technické muzeum.

---

¹² CHROBÁK, Ondřej (a kol.). *Jak se dělá galerie*. Brno: Moravská galerie v Brně, 2016. str. 11. 978-80-7027-303-6.

V roce 1852 bylo v ruském městě Petrohradu otevřeno muzeum Ermitáž. Jedná se o největší kolekci obrazů na světě, kterým dala základ carevna Kateřina Veliká, která skupovala sbírky z celé Evropy.

Muzeum MoMA, které bylo otevřeno v roce 1929 v New Yorku třemi zámožnými dámami už od svého otevření bylo určeno pouze pro moderní umění. Ve stejném městě je turisticky nejvyhledávanější Metropolitní muzeum.

Z evropských galerií zcela jistě stojí za zhlédnutí Národní galerie v Londýně a Museo del Prado v Madridu.

1.7 SVĚTOVÁ MUZEA

Některá světová muzea jsou tak silným lákadlem, že i když nejste fanouškem muzeí, tak neodoláte a navštívíte je. Lákají nás nejen samotnými budovami, pod kterými jsou podepsáni nejslavnější architekti světa, ale také svou jedinečnou atmosférou a originálními výstavami.

MoMA

Muzeum MoMA (The Museum of Modern Art) se řadí ke světové špičce. Představuje absolutní vrchol ve všech směrech. Ať už se jedná o originální výstavy, edukační funkci muzea, kurátorskou práci nebo výzkum. V dobách, kdy ještě nebyl internet, prezentovali právě v tomto muzeu už virtuální projekty.

Nachází se v USA ve městě New York na 53. ulici mezi Pátou a Šestou Avenue. Často se o něm hovoří jako o nejvlivnějším a největším muzeu moderního umění na světě. Ročně jej navštíví okolo 2,5 milionu návštěvníků. Sbírkou, které se nachází v muzeu MoMA, nabízí kompletní přehled moderního umění, díla designu a architektury, elektronická média, díla sochařská, kresby, malby a jiné. Muzeum také vlastní knihovnu obsahující okolo 300 000 knih a katalogů. Mezi umělce, kteří mají zde svá díla vystavena patří například: Francis Bacon, Umberto Boccioni, Pablo Picasso, Salvador Dalí, Claude Monet a spousta dalších.¹³

TATE MODERN

Jedná se o britskou národní galerii, která se nachází v Londýně. Najdeme ji na bývalé Bankside Power Station v londýnské čtvrti Southwark. Muzeum je postaveno na místě bývalé tepelné elektrárny, která byla odstavena v osmdesátých letech. V elektrárně, která byla určena k demolici se zhlédl ředitel Tate Gallery, který vyhlásil architektonickou soutěž na výstavní prostory. Soutěže se zúčastnilo mnoho zájemců, ale svůj úspěch nakonec slavili Švýcaři Jacques Herzog a Pierre de Meuron. Stavba stála asi 134 milionů liber. Slavnostně bylo otevřeno v roce 2000. Můžeme zde najít díla nejslavnějšího a nejdražšího německého umělce Gerharda Richtera, nebo také díla norského klasika Edvarda Muncha.

---

¹³ Čerpáno z: <https://www.moma.org/about/>

LOUVRE

Muzeem moderního rázu, tak jak ho známe nyní je francouzský Louvre. Muzeum sídlí v palácovém komplexu, bývalém sídle francouzských králů. Je obklopeno řekou Seinou. Louvre byl založen v roce 1793. Ve Francii se jedná o jednu z institucí, která bezesporu sehrává velkou úlohu jak v celosvětovém, tak i ve francouzském kulturním životě.¹⁴ Původní záměr této stavby byl však jiný. Postupně se do muzea začaly dostávat královské sbírky. V době Ludvíka XVI. se objevil záměr zpřístupnit pár sbírek. Veřejným muzeem se Louvre stal až po Velké francouzské revoluci. Je zde vystavováno okolo 35 tisíc exponátů. Rozkládá se na ploše 72 tisíc metrů čtverečních-tím se řadí také mezi třetí největší muzeum na světě. Je rozděleno do sedmi oddílů, mezi které například patří: Egyptské starožitnosti, Stará antická a orientální keramika, Řecké a římské starožitnosti, Malby, Námořnictví a etnografie. Jen málo muzeí se může pochlubit tak ojedinelou sbírkou, jakou má Louvre. Objevují se zde obrazy všech evropských škol od 13. století po století 19.¹⁵ Největším lákadlem je bezpochyby obraz Mony Lisy od mistra Leonarda da Vinciho. Je instalován za neprůstředným sklem a spoustu turistů překvapí právě svými malými rozměry.

---

¹⁴ FREGOLENTOVÁ, Alexandra. *Louvre - Paříž*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2012. str. 7. ISBN 978-80-242-3772-5

¹⁵ FREGOLENTOVÁ, Alexandra. *Louvre - Paříž*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2012. str. 13. ISBN 978-80-242-3772-5

BRITSKÉ MUZEUM

Britské muzeum se nachází v londýnském obvodu Camden a jedná se o jedno z největších a nejvýznamnějších muzeí historie a kultury. Bylo založeno v roce 1753 a jeho základem se stala sbírka vědce a lékaře sira Hanse Sloana. Ve sbírkách se nachází více než sedm milionů předmětů, které dokumentují historii lidstva od počátku až do současnosti.¹⁶

MUSEO CASA MOLLINO

Toto muzeum je pojato netradiční formou. Muzeum se nachází v bytě výstředního designéra a architekta Carla Mollina, který si jej pořídil v šedesátých letech. Je považován za tvůrce adorovaného organického nábytku, po kterém touží kdejaký sběratel. Tento dům je koncipován jako jeho soukromé mauzoleum. Carlo Mollino byl posedlý mystikou a egyptskou mytologií. Nikdy v bytě nepřespál, ale vzniklo zde více než 2000 erotických polaroidů, které byly nalezeny po jeho smrti.

GUGGENHEIMOVO MUZEUM

Jde o síť galerií moderního umění Guggenheimovy nadace, která sídlí kromě New Yorku a Benátek také například v Bilbau nebo Berlíně. Největší slávy se těší muzeum v New Yorku. Stojí na rohu 5. Avenue a 89. Street. Budova byla navržena architektem Frankem Lloydem Wrightem. Muzeum bylo založeno v roce 1937 Solomonem R. Guggenheimem. Od počátku 30. let začal Guggenheim sbírat moderní umění. Mezi první nakoupená díla patřila například díla Vasilije Kandinského. V roce 1937 byla založena Guggenheimova nadace, která měla za cíl podporovat moderní umění. Každý rok muzeum v New Yorku navštíví přes milion návštěvníků, z čehož je většina cizinců. Konstrukce muzea je vytvořena z vápence, skla a kovu. Pravidelně se v muzeu konají výstavy španělských a zahraničních umělců.¹⁷

---

¹⁶ Čerpáno z: https://www.britishmuseum.org/about_us/the_museums_story/general_history.aspx

¹⁷ Čerpáno z: <https://www.guggenheim.org/about-us>

1.7.1 VÝZNAMNÁ MUZEA V RUSKU

ERMITÁŽ

Jedno z největších a nejznámějších muzeí v Rusku i na celém světě. Sídlí na nábřeží řeky Něvy v palácovém komplexu. Uvádějíci se datum založení muzea je rok 1764. Kateřina II. chtěla shromáždit velkou sbírku, aby se vyrovnala a mohla soupeřit proti sbírkám západních panovníků, pověřila své vyslance, aby vyhledávali díla v ateliérech a na dražbách po celé Evropě.¹⁸ Veřejnost tyto sbírky může navštěvovat od roku 1922. Kolekce Ermitáže obsahuje více než 3000 položek, z nichž jsou vystaveny jen některé. Muzeum čítá 350 sálů s celkovým počtem 65 tisíc vystavených exponátů v šesti odděleních. Mezi nejznámější díla, která jsou zde uloženy patří například obraz Údolí od Vincenta van Gogha.

TREŤJAKOVSKÁ STÁTNÍ GALERIE

Treťjakovská státní galerie se řadí k nejvýznamnějším v Rusku. Nachází se v Moskvě a je turisty velmi oblíbená. Vznikla v roce 1856 a jejím zakladatelem je kupec Pavel Treťjakov, který kdysi přivezl dva hodnotné obrazy. Mezi nejvýznamnější obrazy, které se v galerii nachází, jsou považovány pravoslavné ikony z 11. – 17. století. Pod klenoty, které se zde nachází jsou podepsány celosvětově známá jména, jako je například Andrej Rublev.¹⁹

STÁTNÍ RUSKÉ MUZEUM

Muzeum, které se výhradně specializuje na ruské a sovětské umění. Nachází se v Petrohradě a do roku 1917 neslo název Ruské muzeum cara Alexandra III..Hlavní sbírky jsou soustředěny v klasicistní budově Michajlovského paláce. Další expozice se dále nachází v Mramorovém paláci, v Letním paláci Petra I. a ve Stroganovově paláci. Je řazeno k největším institucím na světě.

---

¹⁸ FREGOLETOVÁ, Alexandra. *Ermitáž-SanktPeterburk*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2005. str. 1. ISBN 80-242-1320-6

¹⁹ Čerpáno z: <https://www.tretyakovgallery.ru/about/history/>

2 MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ GARÁŽ

„Místo, kde se setkávají lidé, nápady a umění, aby tvořili historii.“²⁰

Tato kapitola a všechny podkapitoly jsou věnovány Muzeu současného umění Garáž v Moskvě. V současnosti se muzeum zaměřuje třemi hlavními směry. Jsou to výstavy, vzdělávací funkce muzea a výzkumná funkce muzea.

„Společnost Garage, založená v roce 2008 Dášou Žukovovou a Romanem Abramovičem, je první filantropickou institucí v Rusku, která vytváří komplexní veřejný mandát pro současné umění.“²¹

Muzeum se nachází v centru Moskvy v parku Gorkého. Zaujímá rozlohu asi 5,5 tisíc metrů čtverečních, díky této rozloze je často srovnáváno s muzeem moderního umění MoMa v New Yorku nebo Tate Modern v Londýně. Garáž je místem největší koncentrace moderního umění v Rusku. V Muzeu můžeme najít například obraz Triptych Francise Bacona z 2. pol. 20. století.

---

²⁰Музей современного искусства «Гараж». *Культура.рф* [online]. Минкультуры России: © 2013-2019. Dostupné z: <https://www.culture.ru/>

²¹ABOUT. *Garage* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://garagemca.org/en/collection>

2.1 ARCHITEKTURA MUZEA

Velkým turistickým lákadlem a současně významným znakem je architektura muzea. Je svázána s jeho minulostí a má přesah i do budoucnosti. Prostory muzea hrají jednu z klíčových rolí při vytváření prostředí pro moderní umění. Původně se muzeum nacházelo ve slavné budově autobusové garáže v Moskvě, po níž také dostalo jméno. Bylo navrženo konstruktivním architektem Konstantinem Mělnikovem.²² V roce 2012 bylo přestěhováno do parku Gorkého v Moskvě. Hlavním architektem této stavby byl Réma Kolchass a jeho tým OMA. Při proměně bývalé restaurace na muzeum se Kolchass snažil zachovat architektonické dědictví šedesátých let, které symbolizuje dobu plnou masových vlivů kultury na společnost a sociální otázky. Architekti zachovali interiér restaurace, a tím se dokázali přizpůsobit modernímu stylu. Pro rekonstrukci bylo potřeba přidat několik opor, které ale nijak nenarušily prostory budovy. Fasáda je zhotovena z polykarbonátové desky, která se skládá ze tří vrstev materiálů. Původní budova měla jen jedno patro- tato velikost se zdála malá, a tak vznikla budova nová. Její rozloha je menší než původní, která vznikla z autobusového depa. Kolchass říká, že nová Garáž je manifestem skromnosti v současném umění. Cihlové stěny v interiéru jsou zakryty bílými panely, na které se věší obrazy a fotografie. Existuje zde také možnost vystavovat obrazy na holé cihlové zdi. V tomto případě panely stoupají pod úhlem 90 stupňů a plní funkci druhého stropu. V interiéru se také vyskytuje podlaha, která ve většině obyvatel bývalého Sovětského svazu evokuje staré časy. Podlaha je stejná, jako byla za dob SSSR například v nemocnicích, jídelnách nebo školce pro děti. V Garáži můžeme také najít mnoho míst s prosklenými zdmi, jako je například zadní strana fasády, která odkrývá výhled na zeleň v parku Gorkého. Prosklené části, které muzeum má, se dají považovat za jakousi reklamu pro lidi, kteří se nachází v parku Gorkého. Z centrální uličky je vidět plakát Erika Bulatova o výšce 9,5 metru. Budova sama o sobě vypadá zvenčí velmi zajímavě a svým vzhledem budí pozornost turistů, kteří jsou právě návštěvníky jednoho z neznámějších parků v Moskvě. Aby budova muzea zapadla do parku, tým OMA požádal úřad Alphabet City s požadavkem o vytvoření „lesního pocitu“.

---

²²Музейсовременногоискусства «Гараж» в ПаркеГорького в Москве. *Arch:speech* [online]. ©2006-2019. Dostupné z: : <https://archspeech.com/object/muзей-современного-искусства-гараж-в-парке-горького-в-москве>

Krajináři, kteří tohle měli na starost zvolili stromy, které měly odlišné stáří a různou tloušťku kmenů. Byly vysázeny například: javor, dub nebo černá olše. Tímto tým OMA docílil toho, že budova muzea dokonale zapadá do přírody a lidé se v parku cítí příjemně.²³

2.2 VÝZNAMNÉ OSOBY V DĚJINÁCH MUZEA

Se vznikem muzea se moskevská kulturní scéna radikálně změnila a v Moskvě bylo vytvořeno jedno z největších a nejvýznamnějších muzeí moderního umění současnosti. Za vznikem tohoto díla stojí několik osob. Jednou z nejvíce významných je Darja Žukovová. Značný přínos má také její bývalý manžel, otec dvou společných dětí a jeden z nejbohatších ruských podnikatelů, Roman Abramovič. Mezi důležité osoby patří rovněž architekti, kteří se podíleli na návrhu a stavbě muzea, a pracovníci, bez kterých by muzeum nebylo muzeem.

2.2.1 DARJA ŽUKOVOVÁ

Darja Žukovová, zakladatelka muzea Garáž, se narodila v roce 1981 v Moskvě do rodiny businessmana a mikrobioložky. Po jejím narození se rodiče rozvedli a Darja se s matkou přestěhovala do Kalifornie. V 16 letech se přestěhovala do Velké Británie za otcem. Darja si se svou kamarádkou založila módní značku, kterou později nosili známé osobnosti jako například Kate Mossová. Její kariéra se postupně vyvíjela. Jejím životním mezníkem je rok 2008, kdy se stala zakladatelkou Muzea moderního umění Garáž v Moskvě. Po této události byla roku 2012 označena za jednu ze sta osob nejvlivnějších v umění. V roce 2008 založila nadaci Iris, která prosazovala a rozvíjela moderní kulturu.

---

²³Музейсовременногоискусства «Гараж» в ПаркеГорького в Москве. *Arch:speech* [online]. ©2006-2019. Dostupné z: <https://archspeech.com/object/muzey-sovremennogo-iskusstva-garazh-v-parke-gorkogo-v-moskve>

2.2.2 ROMAN ABRAMOVIČ

Narodil se v roce 1966 v Saratově a je absolventem Moskevské státní právní akademie. Je spoluzakladatelem Muzea moderního umění Garáž, ruský obchodník a filantrop, zástupce Státní dumy Ruské federace (1999-2001) a guvernér jedné autonomní oblasti (2001-2008). Podporuje charitativní organizace působící v oblasti umění a kultury, zdraví, vzdělávání a sportu. Je správcem divadla a hlavním investorem projektu rekonstrukce ostrova New Holland v Petrohradě. Je také sponzorem mnoha výstav, ať už v Moskvě nebo Petrohradě, jak už ruských nebo zahraničních umělců a hudebníků. Abramovič má také svou římskou nadaci, která pracuje s židovskou komunitou a pomáhá rodinám s nízkými příjmy v celé zemi. Stojí za fondem Národní fotbalové akademie, který po dobu 10 let financoval výstavbu více než 100 sportovních zařízení a tímto poskytl mladým sportovcům podmínky pro trénink.

2.2.3 ANTON BĚLOV

Ředitel muzea, který se narodil v roce 1983 v Moskvě. Na vysoké škole studoval fyziku a chemii. Je tvůrcem aplikace, která funguje jako průvodce po moskevských galeriích. Založil projekt Gallery White, který se zaměřuje na práci s mladými umělci. Právě díky tomuto projektu začal být v kontaktu se zakladateli muzea Garáž. Poté dostal nabídku, aby zde působil jako ředitel. Díky Antonu se Garáž jeví jako hlavní kulturní místo nejen v Moskvě. Na bázi muzea nepracuje jen výstavní a vzdělávací projekt, ale také módní vzdělávací oddíl, nakladatelství a kavárna. Anton Bělov se zasloužil o to, že s muzeem spolupracují velké osobnosti. Od roku 2018 se stal vedoucím základního oddělení na Vysoké škole ekonomické v Národním výzkumu. Sám říká, že Moskvu miluje. Má rád divadlo a je aktivním návštěvníkem fitness centra.

2.2.4 KATE FOWLEOVÁ

Kate Fowleová je kurátorkou muzea. Působí také jako člen představenstva Mezinárodní asociace kurátorů²⁴. Jednu dobu byla kurátorkou v Pekingu. Od roku 2002

---

²⁴Kate Fowle. *INDEPENDENT CURATORS INTERNATIONAL COLLABORATORS* [online]. Dostupné z: <http://curatorsintl.org/collaborators>

do roku 2007 učila na magisterském studijním programu na Kalifornské vysoké škole umění v San Francisku. Fowleová vystudovala Norwich School of Art.

2.3 HISTORIE A VZNIK MUZEA

Jak jsem uvedla výše, Muzeum moderního umění Garáž vzniklo v roce 2008 a jeho zakladateli jsou Darja Žukovová a Roman Abramovič. Prvotní název muzea zněl Centrum současného umění Garáž, ten se v roce 2014 změnil na Muzeum moderního umění Garáž. Zároveň se vznikem muzea byla založena také první filantropická organizace, která je zaměřena na rozvoj současného umění a kultury.

V roce 2012 se Garáž přestěhovala do parku Gorkého do dočasného pavilonu (2012-2015). Architektem byl Šigeru Ban z Japonska. Stylová budova byla postavena s použitím šestimetrových papírových trubek, a je postavena právě tak, aby zde bylo možné provádět složité experimentální projekty. Skládá se ze dvou výstavních hal, které zaujmají celkovou plochu okolo osmi set metrů čtverečních. Nechybí ani kavárna a knihkupectví.

V roce 2013 byl vyhlášen konkurz na rozpracování konceptu letního pavilonu. Zvítězil projekt, který maximálně odpovídal zájmům a potřebám návštěvníků. Výsledkem bylo maximální využití Garáže pro návštěvníky, kteří by zde mohli trávit volný čas a účastnit se společenských akcí.

Na přelomu jara a léta 2015 bylo muzeum přestěhováno do parku Gorkého, kde našlo konečně svůj domov. Jak už jsem zmínila, došlo k rozsáhlé rekonstrukci bývalé restaurace Roční Období tak, aby vznikl prostor, který by splňoval požadavky moderního muzea.

3 SBÍRKY MUZEA

Sbírky jsou důležitým základem výzkumné i výstavní činnosti muzea. Patří mezi klíčové materiály o ruském umění od padesátých let dvacátého století. Nejdůležitější úkol, který sbírka má je, aby si vytvořila akademickou základnu, která pomůže pochopit současné ruské umění v mezinárodním kontextu.

Sbírky jsou stále aktualizovány a doplňovány novými dokumenty, které sledují současný umělecký život v Rusku.

3.1 SBÍRKA ARCHIVŮ- GARAGE ARCHIVE COLLECTION

Společnost Garage Archive Collection byla založena v roce 2012. Jedná se o centrum studia současného ruského umění v mezinárodním kontextu. Sbírky jsou neustále rozšiřovány prostřednictvím darů a akvizic, které zahrnují materiály z moskevských galerií a osobních archivů sběratelů a umělců. Součástí sbírek jsou také dva rozsáhlé fotografické archivy od umělců Vladana Chizenkova a Georgese Kiesewaltera. V roce 2017 byl spuštěn online katalog, který mapuje historii ruského umění. Cílem celého projektu této archivní sítě je vytvoření platformy, jež má za úkol usnadnit výzkum poválečného a současného umění.

3.2 INDIVIDUÁLNÍ SBÍRKY

Nadace Vladislava Mamysheva- Monroea

Vladislav Mamyshev-Monroe se narodil v roce 1969. Jedná se o ruského umělce a spisovatele, který byl aktivní zejména v 90. letech. V jeho tvorbě jsou zahrnuty fotografické série slavných historických a kulturních osobností. Jméno, jež používal je vypůjčeno z jeho vzoru, Marilyn Monroe. Mezi typické obrazy tvorby patří vyobrazení ruských panovníků a byrokratů.

V roce 2018 Garáž získala třetinu archivu, který po sobě zanechal. Další dvě třetiny se nachází v Moskevském muzeu moderního umění a nadaci Vladislava Mamyshev-Monroe. V archivu se nachází texty, které napsal umělec, dopisy, samizdatové časopisy atd...

Archiv Andreje Jerofejeva

Andrej Jerofejev se narodil v Paříži, roku 1956. Je historikem a kurátorem umění. Studoval historii na Moskevské státní univerzitě. Nyní pracuje jako nezávislý kurátor, kritik a současný umělecký expert. Podílel se na organizaci některých soukromých sbírek. V roce 2017 se stal spolupředsedou Mezinárodní asociace kritiků umění.

Muzeum Garáž získalo archiv Andreje v roce 2018. Jako historik umění nashromáždil velké množství fotografických materiálů a video materiálů, které dokumentují různé generace umělců. V pozici zaměstnanec muzea také shromáždil publikace a dokumenty, které se týkají každodenního života muzeí.²⁵

Sbírka Leonida Talochina

Leonid Talochin byl sběratel sovětského nekomfortního umění. V roce 1987 začal intenzivně pracovat na výstavě své sbírky. Poté ji propůjčil do Muzejního centra Ruské státní univerzity pro humanitní vědy v Moskvě. V roce 2014 se podařilo muzeu Garáž jeho sbírku získat.²⁶

Sbírka nadace uměleckých projektů

Tato nadace byla založena roku 2001. Částečně měla působit jako náhrada za Sorosovo centrum současného umění, které bylo aktivní v letech 1994 až 2000. Do sbírky byly postupně přidávány dokumenty a publikace, které darovali různí umělci. Do archivu přispěla například Julia Ovčinnikova, která se specializovala na dokumentaci umělecké scény v Moskvě.²⁷

Ve sbírce jsou obsaženy dokumenty, které se týkají současného umění v Petrohradě, Moskvě a dalších městech Ruska, které pocházejí z pozdních padesátých let 20. století. Materiály obsahují fotografie, videa a články, které byly vydány v časopisech a novinách, plakáty a tiskové zprávy.²⁸

Sbírka Niny Zaratské

Nina Zaratská založila v roce 1991 samostatné studio Art Media Center. Téměř rok po jeho otevření oznámila vznik vlastního prostoru studia v centru, který bude sloužit pro současné umění. Hlavním cílem studia bylo vytvářet nekomerční televizi a video projekty. Bylo také prvním místem v Moskvě, kde se dalo shlédnout video o umění z Japonska, USA nebo Německa. Zde se mladí ruští umělci, kteří experimentovali

---

²⁵Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

²⁶Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

²⁷Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

²⁸Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

s novými médii obraceli na technickou podporu. Jednou z klíčových funkcí studia (televizní galerie) byla dokumentace uměleckého života v Moskvě. Sbíрка zahrnuje videa, která představují ruské a mezinárodní umělce, a také portfolia umělců, kteří pracovali s televizní galerií.²⁹

Sbířka Galerie XL

Galerie byla otevřena v roce 1996 na ulici Ulansky v jednopokojovém bytě. Pracovala s umělci, kteří se nehodí do muzea. Galerie XL významně přispěla k umělecké praxi. Opakovaně se zde pořádaly zahraniční výstavy. Během své existence se několikrát přesunula a od roku 2007 sídlí ve Winzavodu.³⁰

Ve sbírce jsou obsaženy texty umělců a kurátorů, pozvánky na výstavy a recenze. Materiály, které se týkají externích projektů jsou samostatně. Obsahují články, eseje, fotografie, a také rozhovory. S XL Galerii spolupracovali například: Nikita Alexejev, Oleg Kulik, Dimitrij Prigov, Viktor Pivovarov,³¹

Sbířka Galerie L

Tato výstavní síň byla otevřena v roce 1986. Proslavila se ale až v roce 1991 jako L galerie. Ředitelkou se stala Ljubov Salnikovová a z velké části byla celá galerie financována místní správou. Hlavním posláním byla konceptualizace Moskvy: mladí umělci, kteří se připojují k tradici stejně jako starší generace. Kolekce Galerie L obsahuje dokumenty z výstav v letech 1991-1993.³²

Sbířka Ajdan Gallery

Galerie byla založena umělkyní Ajdan Salachovovou v roce 1992. Vystavovala digitální fotografie, koláže a objekty. Její styl byl přezdíván jako nový ruský klasicismus. Za svou existenci se několikrát přemístila. V roce 2012 byla zavřena a archiv, který obsahuje portfolia umělců, darován Garáži.³³

Archiv Galerie Škola

Galerie Škola byla založena Irinou Měglinskou na počátku devadesátých let. Stala se první galerií, která byla věnována soudobé fotografii. Fotografie měly velký úspěch, a díky tomu vznikaly spolupráce s různými umělci, kteří používali nové technologie. Jsou zde uloženy materiály z první poloviny devadesátých let.³⁴

---

²⁹Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

³⁰Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

³¹Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

³²Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

³³Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

³⁴Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

Sbírka článků o umění z ruského tisku z let 1900-1920.

Archiv je kopírován různými způsoby, jako například fotografiemi, fotokopii, snímky z ruského tisku, který byl napsán mezi lety 1900 a 1920 o ruském umění. Sbírka byla zahájena v roce 1990 kopírováním publikací prvních dvou desetiletí dvacátého století v knihovnách Moskvy. Archiv je systematicky uspořádán a digitalizován.³⁵

Archiv Igora Makarjeviča

Igor Makarjevič je ruský umělec-konceptualista, který je členem skupiny Kolektivní akce a aktivním účastníkem neoficiálního uměleckého života od sedmdesátých let. Shromáždřoval během své práce archivy rukopisů básníků a spisovatelů z doby, kdy se formoval moskevský kruh konceptualistů. V archivu se nacházejí dokumenty, které jsou podepsány autory (Dimitrijem Prigovem, Andrejem Monastyrským atd...) a kopie samizdatového alba Workshopy. Obsahem jsou rovněž natočené výstavy a akce moskevských umělců v Rusku, Německu, Francii a USA koncem osmdesátých let a počátkem devadesátých let.³⁶

Archiv Vadima Zacharova

Video archiv, který se tvořil téměř čtvrt století je přesný přehled aktivit současných moskevských umělců. Je nedílnou součástí Zacharova umělecké praxe. Zároveň poskytuje celistvý obraz prvních představení moskevských konceptualistů, jejich předchůdců a následovníků v letech perestrojky. Nachází se zde výstavy ruských umělců, které probíhaly v Kolíně, Římě, Vídni, Berlíně, Paříži a New Yorku.³⁷

Archiv Uměleckého časopisu

Na konci roku 2016 byl do archivu muzea Garáž přenesen umělecký časopis. Jedná se o přední ruskou teoretickou publikaci o umění. Časopis byl vydán roku 1993. Šéfredaktorem je Viktor Misiano, kurátor a také čestný profesor na Vysoké škole umění v Helsinkách. Nejprve se časopis bezprostředně zabýval publikacemi o současném umění. Byly publikovány první překlady textů od klíčových filozofů. Také fungoval jako platforma pro uměleckou kritiku Ruska po perestrojce. Mezi materiály, které byly věnovány muzeu najdeme katalogy zámořských sólových a skupinových výstav a mezinárodních bienále, včetně toho Pařížského nebo archiv časopisu Art.

---

³⁵Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

³⁶Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

³⁷Čerpáno z: <https://garagemca.org/en/collection>

4 FUNKCE MUZEA

Muzeum Garáž má svůj vlastní program, ve kterém se snaží plnit poslání jako i jiná muzea, ale snaží se i o určitou nadstavbu, aby přilákalo pozornost milovníků umění a stalo se ojedinělým.

V této podkapitole budou přiřazeny jednotlivé programy muzea základním funkcím, které jsou zmíněny v kapitole číslo 1.

A) ZÁKLADNÍ FUNKCE

- *FUNKCE VÝZKUMNÁ*

- *GARÁŽOVÝ ARCHIV a RAAN ONLINE PLATFORMA*- byl vydán v roce 2012 a jedná se o zatím největší světovou sbírku, která se věnuje studiu procesů, které probíhají v ruském umění od padesátých let až do současnosti. Nyní je v archivu uloženo kolem 500 000 položek, které obsahují také dokumentární materiály o uměleckém životě v Moskvě, Petrohradě a dalších velkých městech Ruska. Archiv slouží jako základní báze pro různé mezinárodní výzkumné projekty. V roce 2017 zahájilo muzeum formu online platformy RAAN. Jedná se o síť ruského uměleckého archivu, která umožňuje přístup k digitalizovaným dokumentům.

- *FUNKCE DOKUMENTAČNÍ*

- *VÝSTAVNÍ PROGRAM MUZEA*- každoročně v muzeu bývá okolo deseti tisíc výstavních projektů, včetně rozsáhlých retrospekcí významných ruských, ale i zahraničních umělců současnosti. Konají se zde také skupinové výstavy, a také výstavy nových děl, která jsou vytvořena pro autrium muzea a náměstí umění. Některé výstavy, které muzeum připravuje jsou pak také vystavovány v jiných městech Ruska nebo zahraničí. V zájmu muzea je lidi seznamovat a edukovat o současném umění, a tak každá výstava, která se koná v Garáži je doprovázena velmi bohatým a rozsáhlým veřejným programem, který je bezplatný. Jedná se většinou o přednášky, diskuze, kurzy, setkání s umělci nebo teoretiky umění. Doprovodný program je sestaven tak, aby se ho mohl zúčastnit kdokoli a podpořil tvůrčí dovednosti všech.

- KOMISE ATRIA A NÁMĚSTÍ MUZEA-několikrát ročně zobrazuje muzeum díla světových umělců, která jsou vytvářena výhradně pro atrium a umělecké náměstí, které se nachází v muzeu. Tyto projekty, které jsou vytvořeny pro muzeum jsou zdarma k nahlédnutí. V letech 2015-2018 byly vzhledem k rozhodnutí komise nainstalovány tyto instalace: Ugo Rondinone, Boris Matrosov, Vjačeslav Kolejčuk, Damián Ortega.
- TERÉNNÍ VÝZKUM-díky programu, který obsahuje unikátní interdisciplinární platformu, kterou založilo muzeum v roce 2013 mají umělci, kurátoři, kritici a spousta dalších lidí možnost studovat, a poté prezentovat na veřejnosti méně známé jevy a postavy ruské a světové kultury. Výsledky výzkumů můžou být prezentovány v různých formách, jako jsou například nová umělecká díla, databáze, archivy, filmy, přednášky.
- *FUNKCE EDUKAČNÍ*
  - VZDĚLÁNÍ V MUZEU-vzdělání patří mezi jednu z nejvíce prioritních činností muzea. Spolu s veřejným programem sčítá okolo 3 000 akcí ročně. Muzeum pořádá různá školení, semináře a vědecké konference, které jsou pro odbornou veřejnost. Každá událost je zaměřena jak na teoretické, tak i na praktické otázky muzejní činnosti a dává možnost účastníkům získat nové dovednosti a zkušenosti z praktické práce.
Edukační funkce muzea se od počátku 20. století dostala do popředí. Cílem je vychovávat mladé umělce a vést lidi k umění. Proto se výchovná funkce stala pro muzeum jednou z nejvíce významných a kromě vzdělávání, jako jsou například školení je v programu také knihovna.
  - KNIHOVNA MUZEA-první veřejná knihovna v Rusku, která se zabývá moderním uměním. Je zdarma pro všechny zájemce a byla otevřena v roce 2014. Funguje v režimu čítárny a její fondy obsahují více než 30 000 publikací. Obsahem knihovny jsou také katalogy z všemožných světových výstav a monografie o klíčových otázkách současného umění a kultury. Fondy knihovny jsou pravidelně aktualizovány.

- *MUZEUM JAKO VEŘEJNÁ INSTITUCE*
- PROGRAM PRO INDISPONOVANÉ-jedním z důležitých směrů, kterým se muzeum ve svém programu také ubírá je práce s návštěvníky se zdravotním postižením. Snaží přizpůsobit výstavy a vzdělávací projekty. Bývají akce, které jsou speciálně pro lidi se zdravotním postižením. Mnoho zaměstnanců je učeno k ohledu na lidi s určitým zdravotním postižením. Pro zaměstnance probíhají lekce ruského znakového jazyka. V roce 2019 muzeum rozšiřuje svoji činnost a začíná pracovat také s uprchlíky a migranty. Programem pro indisponované si muzeum získalo velkou oblíbenost.

Jak už jsme mohli zjistit, Garáž splňuje veškeré funkce, které by mělo muzeum mít. To, že v programu není zmíněna funkce ochranná neznamená, že funkci ji neplní. V zájmu každého muzea je udržovat svá umělecká díla, aby se neznehodnocovala.

B) NAD RÁMEC ZÁKLADNÍCH FUNKCÍ

- *VYDAVATELSKÁ FUNKCE*
- VYDAVATELSKÝ PROGRAM MUZEA-k další klíčové činnosti vedle vzdělávání patří také vydavatelská činnost. Muzeum vydává katalogy výstav, knihy o současném umění a kultuře, filozofii. Knihy jsou vydávány právě v rámci výše zmíněného programu většinou v ruském a anglickém jazyce. Každý rok je vydáno kolem padesáti knih. Odděleně jsou pak ty, které jsou vydávány pro děti. Veškeré publikace, které jsou vydané muzeum lze zakoupit v knihkupectví muzea, nebo online.
- *FUNKCE ZÁBAVNÁ*
- FILMOVÉ PROJEKCE MUZEA-tento program byl oficiálně založen v roce 2012. Seznamuje diváky s vynikajícími snímky ruských i zahraničních dokumentárních, experimentálních a uměleckých filmů. Filmové projekce se konají v přednáškové místnosti muzea a v teplých letních dnech v letním kině na uměleckém náměstí.

- GARÁŽ LIVE- program živých představení. Jeho činnost byla zahájena v roce 2012 a jde o živé hudební, divadelní či taneční akce. Tento program se snaží divákovi nabídnout něco, kde záleží spíše na smyslovém vnímání. Za dobu existence se zde konalo více než 50 akcí.
- MOSAIC MUSIC-Od roku 2016 se od programu Garáž Live vydělil samostatný program, kterým je Mosaic Music. Jde o hudební akce, kterých se účastní ruští i zahraniční umělci a jejich kreativitou vyvíjí hudbu 21. století.
  - *PODPORA MLADÝCH UMĚLCŮ*
- AKADEMICKÝ PROGRAM: PARTNERSTVÍ S VYSOKOU ŠKOLOU EKONOMICKOU-V roce 2018 bylo na Vysoké škole ekonomické založeno základní oddělení muzea. Cílem tohoto oddělení je rozšiřovat vědeckou a výzkumnou činnost muzea. Na podzim tohoto roku (2019) se začne vyučovat magisterský obor pod názvem Praktiky současného umění a kurátorství, jehož úkolem je spojit teoretické znalosti a experimenty muzea jako kulturní instituce s univerzitním vzděláváním.
- GRANTY-muzeum si uvědomuje, že je důležitý vývoj umění a kultury v Rusku. V roce 2012 byl založen první grantový program za účelem podpory mladých umělců, protože žádný takový do té doby neexistoval. Vítězové tohoto grantu dostávají měsíční stipendium po dobu jednoho roku. Kromě toho, muzeum každoročně vyhlašuje soutěž o grant s názvem Umění a technologie, která probíhá ve spolupráci s BMW. Každoročně muzeum Garáž také realizuje program GARAZh.txt. který je zaměřen na podporu výzkumných pracovníků v oblasti moderního umění a kultury.
- WORKSHOPY MUZEA-program muzea byl zahájen v tomto roce (2019). Ve zrekonstruované budově na VDNCH (stanice metra v Moskvě) je otevřeno 18 dílen, které mohou využít umělci žijící v Moskvě ke své práci.

5. UMĚLCI, KTERÍ VYSTAVOVALI V GARÁŽI

Mnoho lidí si myslí, že talentovaní malíři už neexistují. Je tomu však naopak. I v dnešní době jich najdeme mnoho. Jejich díla jsou vystavována na výstavách a vydělávají nemalé peníze.

- **ILJA KABAKOV**-dříve sovětský, nyní americký současný umělec. Narodil v roce 1933 v Dněpropetrovsku. Studoval na moskevské střední umělecké škole. Zastupoval konceptuální myšlenky Moskvy. V šedesátých letech byl aktivním účastníkem disidentských uměleckých výstav v Sovětském svazu i v zahraničí. Je považován za zakladatele moskevské školy konceptualizmu. V osmdesátých letech se Kabakov začal více věnovat instalaci a v roce 1982 vymyslel jednu z nejznámějších instalací pod názvem Muž, který se dostal ze svého pokoje. V roce 2008 obdržel společně se svou manželkou cenu japonského císaře. Jeho díla Beetle a Suite jsou dvě nejdražší díla současného ruského umění. Beetle přijde na 5,8 milionů dolarů a Suite přijde na 4,1 milionů dolarů.³⁸
- **MARK ROTHKO**-narodil se v Rusku. Jako malému mu zemřel otec, a tak prodával noviny ve škole, aby si něco přivydělal. Na střední škole měl náklonnost k hudbě a literatuře. Rothko se přestěhoval do USA a studoval na Yaleově univerzitě, ale po dvou letech studia zanechal. V roce 1924 se zapsal do Ligy studentů.³⁹ Jeho učitelem se stal malíř Max Weber. Jeho malby mají většinou abstraktní charakter. Rothko je jedním z představitelů abstraktního expresionismu.⁴⁰ Jeho výstava v muzeu Garáž nesla název K neznámému světu a obsahovala 12 děl, včetně jeho nejslavnější malby 12.
- **MARINA ABRAMOVIČOVÁ**-jedná se o srbskou představitelku performance art- představení, které je prezentováno publiku jako součást výtvarného umění. Zabývá se feministickým uměním, tělem a vytrvalostním uměním.

---

³⁸Ilya Kabakov. *Fine Art Biblio* [online]. ©2006-2019 Dostupné z: <https://fineartbiblio.com/artists/ilya-kabakov>

³⁹Mark Rothko. *MARKROTHKO.ORG* [online]. ©1999-2014. [cit. 2014-6-17]. Dostupné z: <http://www.markrothko.org/biography/>

⁴⁰Mark Rothko. *ARTMUSEUM.CZ* [online]. ©1999-2019 [cit. 2009-2-14]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=637

- JAN ŠVANKMAJER-umělec, který pochází z Prahy. Filmový režisér, animátor, spisovatel. Je jedním z hlavních představitelů pozdního českého surrealismu. Jeho rané kresby jsou inspirovány Paulem Klee. V 60. letech 20. století se zabýval chvilkově strukturální abstrakcí, ale od 60. let se hlásí k surrealismu.
- JOHN BALDESSARI-americký konceptuální umělec. Jeho tvorba je proslavena mnohovrstevnatou a multi-sémantickou tvorbou, kde využívá obrázky z reklamy, kinematografie a obrazů populární kultury.⁴¹ V roce 2013 se v Moskvě konala výstava s názvem 1+1=1.
- YAYOI KUSAMOVÁ-japonská výtvarná umělkyně. Její dílo obsahuje malby, sochy a instalace. Je přiřazováno k pop-artu, minimalismu nebo také k abstraktnímu expresionismu. V roce 2006 obdržela cenu Premium Imperiale.⁴² Tato významná umělkyně trpěla halucinacemi a strávila téměř 41 let v psychiatrické léčebně. V roce 1957 se usadila v USA a zpět do Japonska se vrátila v roce 1973. Stala se první ženou, která reprezentovala Japonsko na benátském bienále. Vytvořila také nový rekord v částce za prodaný obraz u žijícího umělce (5 100 000 americký dolarů). V roce 2012 navrhla a připravila kolekci pro celosvětově známou módní značku Louis Vuitton. Její výstava v Moskvě se uskutečnila v roce 2015 a nesla název Teorie nekonečnosti, přičemž její díla se stala velmi populárními na sociální síti Instagram.
- ERIKBULATOV-se narodil v roce 1933 ve Sverdlovsku (Jekatěrinburgu). Je považován za zakladatele společenského umění a za jednoho z nejznámějších ruských umělců současnosti. Je absolventem uměleckého institutu Surikov. Bulatov je charakteristický svou srážkou textu plakátu převzatého z kontextu sovětské reality s obrazovou složkou.⁴³ V období Sovětského svazu byl populárním ilustrátorem dětských knih. V jeho dílech byla také rozvíjena interakce mezi malbou a vesmírem. Výstavy

---

⁴¹ Завтра на ВДНХ откроется выставка «Энциклопедия фотографии (1891–1991)». *Elle* [online]. [cit. 2016-12-1]. Dostupné z: <https://www.elledecoration.ru/news/art/zavtra-na-vdnh-otkroetsya-vyistavka-entsiklopediya-fotografii-1891-1991/>

⁴² Yayoi Kusama. *ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA* [online]. ©2019 [cit. 2019-3-18]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Yayoi-Kusama>

⁴³ Erik Bulatov. *SAATCHI GALLERY* [online]. ©2019. Dostupné z: https://www.saatchigallery.com/artists/erik_bulatov.htm

proběhly například v roce 2016 ve Švýcarsku, v roce 2015 v Moskvě v muzeu Garáž, v roce 2006 v Německu. Nyní žije v Moskvě a Paříži.

- VIKTOR PIVOVAROV-se narodil v roce 1937 v Moskvě. Jedná se o zástupce neoficiálního umění. Jeden ze zakladatelů konceptuálního umění v Moskvě. Svě první dílo vytvořil ve svých pěti letech. Vystudoval Moskevskou školu průmyslového umění. V roce 1979 uspořádal svou historicky první výstavu. V roce 1982 emigroval do Česka. V roce 2016 se v Moskvě konaly dvě výstavy Šnečí stezka. Jedna výstava proběhla v Muzeu Garáž a druhá výstava proběhla v Puškinově muzeu výtvarného umění.
- LOUISE BOURGEOISOVÁ-tato umělkyně, která pochází z USA patří v dnešní době k jedním z nejvíce vystavovaných umělců.⁴⁴ V mládí měla velké rodinné problémy, které měly vliv na její emocionální rovnováhu. V roce 2016 získala Garáž více než 80 autorských konfesních děl. Tyto díla jsou vystavovány v rámci výstavy Structures of existence:the cells-typickým dílem pro tuto výstavu se stal gigantický pavouk

---

⁴⁴ Louise Bourgeois. *Galerie Rudolfinum* [online]. ©2019. [cit. 2014-6-17]. Dostupné z: <http://www.galerierudolfinum.cz/cs/vystavy/archiv-vystav/louise-bourgeois/>

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo vymezit rozdíly mezi muzeem a galerií. Charakterizovat co znamenají pojmy muzeologie a muzejnictví. Jaká je role kurátora. Představení Muzea moderního umění Garáž v Moskvě, uvést významné osoby, které s ním souvisejí. Představit sbírky, které Garáž vlastní, a hlavně na základě všeobecných funkcí muzeí přiřadit jednotlivé funkce k programům, které má. Dále také vybrat programy, které nejsou zcela typické a snaží se o určitou nadstavbu, aby přilákalo pozornost milovníků umění a stalo se ojedinělým.

Téma této práce jsem si zvolila také proto, že se v úvodu zabývám obecnými pojmy, jako jsou muzeum, galerie, muzejnictví, muzeologie. Mnoho lidí při jejich vyslovení ví, o co se jedná, ale sami by nedokázali říct, co přesně dané slovo znamená. Spousta lidí si také myslí, že muzeum a galerie je synonymum, ale je tomu právě naopak. Obě tyto instituce jsou místem, kde se setkáváme s uměním, ale muzeum se liší tím, že je neziskovým subjektem. Galerie-neboli muzeum umění je podnik, který své vystavované umění prodává. Specializuje se na výtvarné umění a vystavuje obrazy, které jsou k zakoupení.

Dále jsme se přesvědčili, že kurátor je člověk, který je naprosto nezbytnou osobou v chodu muzea. Stará se o organizaci výstavy, vybírá umělce a díla, která budou vystavována.

V závěru druhé kapitoly, kde bylo představeno Muzeum moderního umění Garáž jsem zjistila, že je postaveno na velmi atraktivním místě a jeho architektura láká mnoho turistů, kteří Moskvu a park Gorkého navštíví. Popsala jsem interiér muzea, který se tým OMA snažil zachovat vzhledem k tomu, že zde dříve za dob SSSR stávala velmi oblíbená restaurace Roční Období. Představila jsem nejdůležitější osoby, které jsou těsně spjaty s muzeem. Závěrem jsem uvedla sbírky, které muzeum Garáž vlastní.

Předposlední kapitola je jádrem mé bakalářské práce. Dozvěděla jsem se, že muzeum plní všechny funkce, které by obecně mělo mít, ale také je zde spousta programů, které jej tvoří ojedinělým. Je skvělé, že se muzea zajímají také o lidi se zdravotním postižením, snaží se pro nich vymýšlet speciální program, školí své zaměstnance ve znakové řeči. Jako velké pozitivum já sama vnímám, že muzeum se

snaží podporovat mladé umělce a uvědomuje si, že umění je velmi důležitá věc. Dále bych chtěla také zmínit, že muzeum pořádá různé akce, kam se lidé mohou přijít pobavit, odpočinout si nebo se setkat s přáteli. Jsou tím různá vystoupení, filmové projekce, doprovodné programy, přednášky. A v neposlední řadě má také svou funkci ve vydavatelství, kdy samo publikuje různé knihy, časopisy o umění, umělcích a muzeích. I když se to nezdá, až po napsání této bakalářské práce jsem dospěla k názoru, že knih o umění, muzeích a galeriích je opravdu velmi málo, tudíž tento program hodnotím jako velké plus.

V závěru jsou zmíněny největší světové osobnosti, které svá díla vystavovaly právě v Garáži. Za jednu z nejvýraznějších osob považuji Yayoi Kusamová, jejíž dílo se stalo hitem sociální sítě Instagram. Před napsáním mé práce jsem dílo znala, ale nikterak jsme si jej nespojovala právě s touto umělkyní.

РЕЗЮМЕ

Темой настоящей бакалаврской работы является Музей современного искусства Гараж в Москве. Гараж - это не просто обычный музей, к которому мы привыкли. Пытаясь опередить свое время, быть в различных аспектах оригинал и поддержкой для молодых художников, он подчеркивает роль искусства в современном обществе.

Целью работы является определить различия между понятиями музей и художественная галерея, представить Музей современного искусства Гараж, и не в последнюю очередь также проанализировать, обладает ли всеми функциями присущими музею, а также искать специфики, отличающие его от других музеев. Следующей целью работы является познакомить читателя с общими понятиями, которые тесно связаны с музееведением, с историей музеев и художественных галерей, и представить им самые известные музеи мира.

Первая часть работы называется «Определение терминов музей и галерея» В этой части дается объяснение понятиям музей и галерея. Здесь упоминается международное учреждение ICOM - International Council of Museums - речь идет о неправительственной организации, которая имеет свою штаб-квартиру в Париже и объединяет работников музеев с целью помогать их дальнейшему профессиональному развитию; и национальная организация AMG CR - Ассоциация музеев и галерей Чешской Республики - самая важная некоммерческая профессиональная ассоциация, работающая в Чешской Республике. AMG CR является представителем музеев и галерей по всей Чешской Республике и способствует развитию искусства. В данном разделе также дается характеристика понятий музееведение, представляющее собой отдельную отрасль культурного наследия, которая работает с мобильными и материальными документами для развития природы и общества, и музеология - теория индустрии музейного бизнеса.

Дальше следует подзаголовок с объяснением понятия Куратор. Куратора можно понимать как человека, который принимает участие в организации выставок и других художественных мероприятий, что очень важно для любого музея. Именно куратор в ответе за выбор художников и произведений искусства,

которые будут присутствовать на мероприятии. Профессии куратора еще пятьдесят лет назад не существовало. В прошлом, конечно, имелись люди, которые заботились о коллекциях, однако их не называли кураторами, а хранителями коллекций. С возрастающим интересом к искусству, а также с течением времени произошло цели музеев трансформировались, что привело к появлению профессий, связанных с деятельностью музеев. Речь идет, например, об Архитекторе выставки, т. е. человеке, который несет ответственность за архитектурное построение постоянных экспозиций и краткосрочных выставок. Он создает общую атмосферу выставки, которая должна максимально подстраиваться под характер экспозиций, принимает решения по размещению предметов, освещению картин и т.д. Следующая профессия - музейный педагог - человек, который заботится об образовательной функции музея. Он разрабатывает сопутствующие программы и принимает участие в мероприятиях, организованных музеем.

Документатор несет ответственность за работу коллекций, принадлежащих музею. Он документирует экспонаты, которые выставлены, находятся в депозитариях, или заимствованы за пределами здания музея.

В подзаголовке под названием «Галерея-Художественный музей» представлена галерея. Несмотря на то, что широкой общественности может казаться, что понятия идентичны, существуют различия. Галерея является частным предприятием, занимающимся продажей предметов искусства, которое выставляет. В основном, галерея специализируется на художниках, которые имеют специфическую технику рисования или стиль создания. В подзаголовке «История музеев и галерей» суммируется историческое развитие музеев или галерей. Истоки музеев и галерей восходят к 1506 году, когда в Риме нашли древнюю скульптуру. В связи с этим папа римских попросил оценить данную находку. Как оказалось, скульптура представляла собой огромную ценность. Папа римский купил скульптуру, отреставрировал ее, а затем выставил в Ватикане. Это способствовало основанию большого количества галерей и музеев, и возродило большой интерес к искусству.

Подзаголовок с названием «Особенности музея» определяет основные функции, которыми должен обладать каждый музей. Речь идет о следующих 6 функциях: **документация**, когда целью музея является создание коллекций, которые он в дальнейшем показывает своим посетителям; **защитная функция**, то

есть, каждый музей пытается защитить свои коллекции и принимает различные специализированные меры с точки зрения управления. Цель состоит в том, чтобы создать идеальную среду для коллекционных предметов и избежать нежелательных воздействий, которые могут повредить или обесценить экспонированные предметы. Функция документации переплетается с функцией **исследования**, они зависят друг от друга. Исследовательская функция означает изучение коллекций в качестве источников знаний и публикац. Обычно эта функция выполняется в библиотеках или исследовательских учреждениях, работающих в музее. В последнем ряду следует упомянуть **репрезентативную функцию** и функцию музея в качестве государственного учреждения. В конце первой части представлены всемирные музеи.

Вторая глава и ее подзаголовки посвящены Музею современного искусства Гараж в Москве. В первую очередь представлена основная информация о музее. Он расположен в центре Москвы, в парке Горького и занимает площадь около 5,5 тысяч квадратных метров. Гараж является местом с наибольшей концентрацией современного искусства в России. В музее можно найти, например, картину Триптича Фрэнсиса Бэкона из 2 пол. 20 века. Заголовок с названием «Архитектура музея» описывает, насколько важен данный аспект музея.

Архитектура музея частично связана с ее значением как для России, так и для всего мира. Она связана с прошлым и будущим музея. Помещения музея играют одну из ключевых ролей в подходе к созданию пространства для современного искусства.

В другом подзаголовке упоминаются люди, сыгравшие важную роль в развитии музея. Основателем является Дарья Жукова. Спонсором музея-Роман Абрамович. Директор музея-Антон Белов, а куратор музея-Кейт Фаул.

Дальше следует «История и появление музея» Первоначальное название музея звучало «Центр современного искусства "Гараж"», который было в 2014 году изменено на: «Музей современного искусства Гараж». С основанием музея Гараж появилась первая филантропическая организация, которая направлена на развитие современного искусства и культуры. В 2012 году Гараж переехал в Парк Горького во временный павильон (2012-2015). Архитектором был Сигеру Баном из Японии. В 2013 году было объявлено о конкурсе для разработки концепции летнего павильона. Победителем стал проект, который максимально соответствовал

интересам посетителей. В 2015 году на рубеже весны и лета гараж нашел свой дом. Музей был перенесен в Парк Горького на почти 20 лет заброшенное место, где раньше стоял ресторан «Времена года».

Третья часть посвящена коллекциям, которыми владеет музей. Они являются одними из ключевых материалов о русском искусстве с 1950-х годов. Самая важная задача, которую коллекции должны выполнить - создать академическую базу, которая поможет понять современное русское искусство в международном контексте. Коллекции регулярно обновляются и пополняются новыми документами, которые исследуют современную художественную жизнь в России. Среди индивидуальных коллекций можно выделить, например, коллекцию фонда Владислава Мамышева-Монро, архив Андрея Ерофьева, коллекцию Леонида Талочкина и множество других.

Четвертая Глава - одна из самых важных частей всей работы. Основные функции, перечисленные в главе No 1, соответствуют программам, которые сам Гараж предлагает и здесь также каналы, которые являются для Гаража типичными, создают его ценность и делают его своеобразным и оригинальным. Программы делятся на две группы: 1) основные; 2) программы, которые представляют собой прибавочную стоимость музея.

1) основные

-АРХИВ «ГАРАЖА» И ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМА RAAN - Архив Музея «Гараж», созданный в 2012 году, крупнейшее в мире собрание, посвященное изучению процессов, происходящих в российском искусстве с середины 1950-х годов до наших дней.

-ВЫСТАВОЧНАЯ ПРОГРАММА «ГАРАЖА»- Ежегодно в Музее проходит около десяти выставочных проектов, в том числе масштабные ретроспективы ведущих российских и зарубежных современных художников, групповые тематические выставки и показы новых работ, созданных для Атриума Музея и площади Искусств. Некоторые выставки, подготовленные Музеем, затем демонстрируются в других городах России и за рубежом

-GARAGE ATRIUM COMMISSIONS И GARAGE SQUARE COMMISSIONS - несколько раз в год в Музее демонстрируются произведения художников со всего мира, которые они создают специально для площади Искусств и Атриума Музея. Эти проекты бесплатны для посещения.

-ПОЛЕВЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ - благодаря программе «Полевые исследования» уникальной междисциплинарной платформе Музея «Гараж», основанной в 2013 году, художники, кураторы и критики из разных стран мира получают возможность изучить, а затем представить публике малоизвестные явления и героев российской и мировой культуры.

-ОБУЧЕНИЕ В «ГАРАЖЕ» - образование является одним из приоритетных направлений деятельности Музея «Гараж». Наравне с публичной программой, включающей в себя более 3000 мероприятий в год

2) прибавочная стоимость программ музея

- АКАДЕМИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА: ПАРТНЕРСТВО С НИУ ВШЭ- в 2018 году в лидирующем российском вузе, Высшей школе экономики, была создана Базовая кафедра Музея, миссией которой является развитие научной и исследовательской деятельности Музея и запуск оригинальных образовательных программ

- ИЗДАТЕЛЬСКАЯ ПРОГРАММА «ГАРАЖА» - одно из ключевых направлений деятельности Музея «Гараж» публикация выставочных каталогов, книг о современном искусстве и культуре, философии, медиа и дизайне, которые выпускаются в рамках собственной издательской программы Музея (на русском и английском языках).

В конце работы перечисляются самые значимые художники, работы которых выставлялись в музее и среди которых находятся такие известные имена как Илья Кабаков, Марк Ротко, Марина Абрамович, Ян Шванкмайер, Джон Балдессари и многие другие.

После написания этой работы я узнала, что Гараж - это не просто обычный музей, к которому мы привыкли. Пытаясь предотвратить свое время, быть в различных аспектах оригинальным, поддерживает молодых художников и подчеркивает роль искусства в современном обществе. Музей современного искусства Гараж в Москве в своих программах думает о удовлетворении посетителей по всем страницам.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

KNIŽNÍ ZDROJE

1. BENEŠ, PhDr. Josef CSc. *Kulturně výchovná činnost muzeí, 1. díl část textová*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, ROK. str. 15. ISBN 807568/1.
2. FREGOLENTOVÁ, Alexandra. *Louvre - Paříž*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2012. str. 7. ISBN 978-80-242-3772-5
3. FREGOLENTOVÁ, Alexandra. *Ermitáž-SanktPeterburk*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2005. str. 1. ISBN 80-242-1320-6
4. CHROBÁK, Ondřej (a kol.). *Jak se dělá galerie*. Brno: Moravská galerie v Brně, 2016. str. 11. 978-80-7027-303-6.
5. KESNER, Ladislav. *Muzeum umění v digitální době*, Praha: Argo, 2000. str. 24. 80-7203-252-6
6. KORECKÝ, David (ed.). *Médium kurátor. Role kurátora v současném českém umění*. Praha: FRA, 2009. str. 8. 978-80-8660-351-3.
7. ŽALMAN, Jiří., kol. *Příručka muzejníková I. Tvorba, evidence, inventarizace a bezpečnost sbírek v muzeích a galeriích*. Praha: Asociace muzeí a galerií, 2010. str. 25. 978-80-86611-41-9.

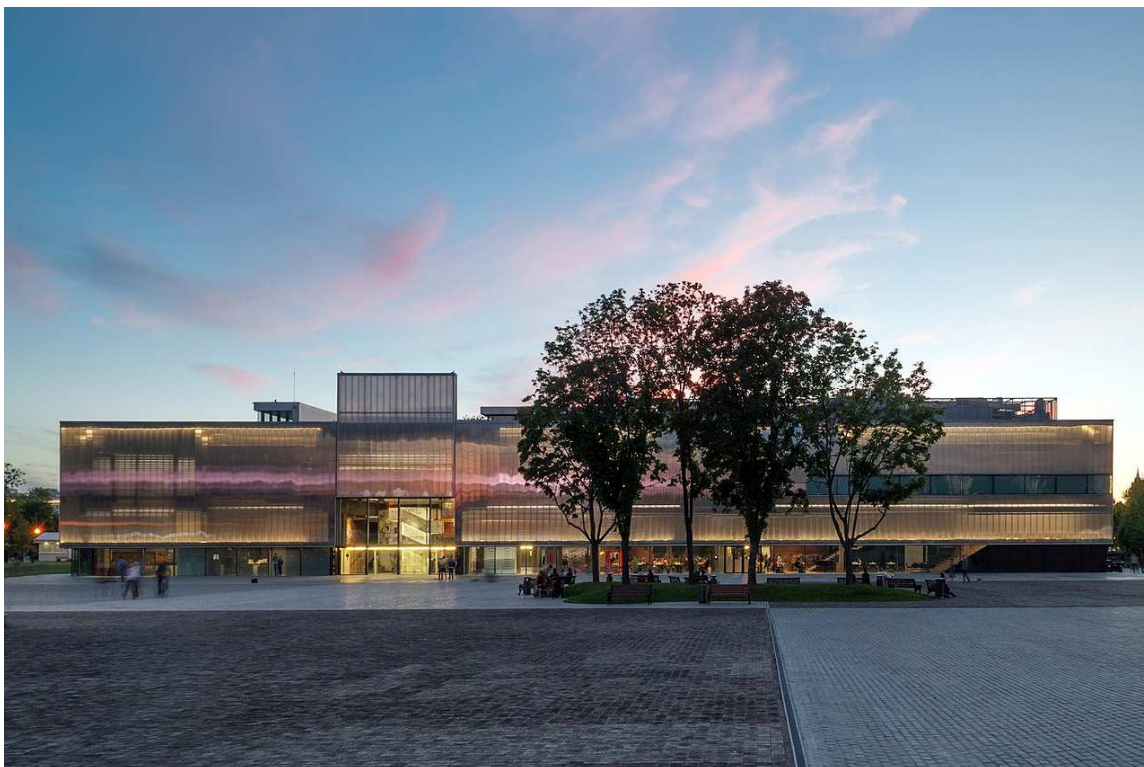
INTERNETOVÉ ZDROJE

8. *Profesní kodex muzeí ICOM* (inovovaná verze). [online] 1987 [cit. 14. 11. 2010]. Dostupné z: <http://cz-icom.cz/doc0008.html>
9. PACHMANOVÁ, Martina. KDO JE KURÁTOR/KA?. A2 [online]. 2007 [cit. 2007-9-26]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2007/39/kdo-je-to-kurator-ka>
10. Музейсовременногоискусства «Гараж». *Культура.рф* [online]. МинкультурыРоссии: © 2013-2019. Dostupné z: <https://www.culture.ru/>
11. ABOUT. *Garage* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://garagemca.org/en/collection>
12. Музейсовременногоискусства «Гараж» в ПаркеГорького в Москве. *Arch:speech* [online]. ©2006-2019. Dostupné z: <https://archspeech.com/object/muзей-sovremennogo-iskusstva-garazh-v-parke-gorkogo-v-moskve>

13. Ilya Kabakov. *Fine Art Biblio* [online]. ©2006-2019 Dostupné z: <https://fineartbiblio.com/artists/ilya-kabakov>
14. Mark Rothko. *MARKROTHKO.ORG* [online]. ©1999-2014. [cit. 2014-6-17]. Dostupné z: <http://www.markrothko.org/biography/>
15. MarkRothko. *ARTMUSEUM.CZ* [online]. ©1999-2019 [cit.2009-2-14]. Dostupné z: http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=637
16. Завтра на ВДНХ откроется выставка «Энциклопедия фотографии (1891–1991)». *Elle* [online]. [cit. 2016-12-1]. Dostupné z: <https://www.elledcoration.ru/news/art/zavtra-na-vdnh-otkroetsya-vyistavka-entsiklopediya-fotografii-1891-1991/>
17. Yayoi Kusama. *ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA* [online]. ©2019 [cit. 2019-3-18]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Yayoi-Kusama>
18. Erik Bulatov. *SAATCHI GALLERY* [online]. ©2019. Dostupné z: https://www.saatchigallery.com/artists/erik_bulatov.htm
19. Louise Bourgeois. *Galerie Rudolfinum* [online]. ©2019. [cit. 2014-6-17]. Dostupné z: <http://www.galerierudolfinum.cz/cs/vystavy/archiv-vystav/louise-bourgeois>
20. Kate Fowle. *INDEPENDENT CURATORS INTERNATIONAL COLLABORATORS*. [online]. ©2019. Dostupné z: http://curatorsintl.org/collaborators/kate_fowle
21. Theeighteenthcentury: originsoftheBritish Museum. *TheBritish Museum* [online]. ©2019. Dostupné z: https://www.britishmuseum.org/about_us/the_museums_story/general_history.aspx
22. Aboutus. *MoMA* [online]. ©2019. Dostupné z: <https://www.moma.org/about/>
23. Aboutus. *GUGGENHEIM* [online]. ©2019. Dostupné z: www.guggenheim.org/about-us
24. ИсторияГалереи. *Третьяковскаягалерея* [online]. ©2019. Dostupné z: <https://www.tretyakovgallery.ru/about/history/>
25. ARCHIV KOLEKCE. *Garage* [online]. [cit. 2016-05-8]. Dostupné z: <https://garagemca.org/en/collection>

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Č.1–MUZEUM GARÁŽ V SOUČASNOSTI

PŘÍLOHA Č. 2–RESTAURACE „ROČNÍ OBDOBÍ“ V PARKU GORKÉHO

PŘÍLOHA Č. 3–DÍLO YAYOI KUSAMA NA VÝSTAVĚ V MUZEU GARÁŽ

PŘÍLOHA Č. 4 – KNIHKUPECTVÍ MUZEA

PŘÍLOHA Č. 5 –DÍLO LOUISE BOURGEOISOVÉ

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Muzeum Garáž v současnosti

Příloha č. 2 – Restaurace ROČNÍ OBDOBÍ v parku Gorkého

Příloha č. 3 – Dílo Yayoi Kusamové na výstavě v muzea Garáž

Příloha č. 4 – Knihkupectví muzea

Příloha č. 5 – Dílo Louise Bourgeoisové

ANOTACE

Jméno a příjmení: Petra Lysoňková

Název fakulty: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název katedry: katedra Slavistiky

Název bakalářské práce: Muzeum moderního umění Garáž v Moskvě

Vedoucí práce: Mgr. Jekatěrina Mikešová, Ph.D.

Počet stran: 52

Počet znaků: 75 925

Počet titulů použité literatury: 7 (18 Internet)

Počet příloh: 5

Jazyk práce: čeština

Klíčová slova: muzeum, galerie, muzeum Garáž, kurátorství,

Charakteristika bakalářské práce:

Tato bakalářská práce se zabývá rozdílem mezi galerií a muzeem. Dále také historií a vývojem muzejnictví. Cílem práce je představit Muzeum moderního umění Garáž v Moskvě a zdůraznit jeho přidanou hodnotu mezi ostatními muzei. Dále je také úkolem této práce čtenáře seznámit se současnými světovými umělci a světovými muzei.

ANNOTATION

Name and surname: Petra Lysoňková

Name of fakulty: Philosophical Faculty Palacky University Olomouc

Name of department: Slavonic Studies

Name of thesis: The Museum of contemporary art Garage in Moscow

Work leader: Mgr. Jekatěrina Mikešová, Ph.D.

Number of pages: 52

Number of symbols: 75 925

Number of sources: 7 (18 Internet)

Number of supplements: 5

Works language: czech

Keyword: museum, gallery, Museum Garage, curatorship

Annotation:

This thesis is focused on the difference between gallery and museum. It also describes history and development of establishment and administrativ of museums. The aim of this thesis is to introduce “Garage Museum of Contemporary Art“ located in Moscow and to point out it is value among other museums. The last task is a presentation of contemporary word artists and word museums.